

LEVELEK A SZERKESZTŐSÉGHEZ

Adalékok a román irodalom magyar bibliográfiájához

Ezelőtt öt évvel, 1966-ban jelent meg Domokos Sámuel *A román irodalom magyar bibliográfiája* című, közel 1000 oldalas munkája, amely összegezi a korábbi kutatások eredményeit, s azóta az összehasonlító irodalomtörténettel foglalkozó, román—magyar kultúrkapcsolatokat elemző szakemberek egyik legértékesebb kézikönyve.

„Az anyaggyűjtésben a teljességre való törekvés vezetett” — írja bevezetőjében a szerző. Mi ezt a törekvést szeretnők még teljesebbé tenni néhány olyan bibliográfiai adat bemutatásával, amely az említett könyvből kimaradt.

A múlt század végén és az első világháborút megelőző időszakban a Szamosújvári álnéven közlő Brán Lőrinc és Révai Károly nagybányai költők az első fordítókkal egyidőben vállalkoztak Eminescu és Coşbuc magyar tolmácsolására. Noha az első Eminescu-vers magyarra fordításának az érdeme Sándor Józsefé, ebben az időszakban legtöbbször Brán Lőrinc fordít, és átültetései értékben sem maradnak a többi kísérlet mögött. Révainál költői tehetség társul a fordítói munkához, ezért átültetései ma is élvezhetők.

Brán és Révai több lapban megjelentette fordításait. Kötetben először Révai Coşbuc-fordításai jelennek meg 1905-ben, majd a *Delelő* (1907) címen napvilágot látó verseskötetében közöl román fordításokat. Brán és Révai 1909-ben közös fordításkötetet jelentet meg *Román költőkől* címen.

Az említett kiadványok szerepelnek Domokos Sámuel bibliográfiájában, viszont szinte teljesen kimaradt az első világháború előtti időszakban Nagybányán megjelenő lapok, a *Nagybányai Hírlap*, a *Nagybánya és a Nagybánya és Vidéke* anyaga. Így a két lelkes barát fordítói munkásságának jelentős része feltérképezetlenül maradt. Pedig tevékenységük jelentős része éppen erre az időre esik. Révai Nagybányára költözik, és a helyi lapok állandó munkatársa. Brán Lőrinc tagja a Révai kezdeményezésére alakult Teleki Társaságnak. Sok esetben először a nagybányai lapokban jelentették meg fordításait, s az újraközlés is gyakori jelenség. Kutatásaink során olyan alkotásokkal is találkozunk, melyek magyar tolmácsolásáról nem tudnak a mostanig készült bibliográfiák. Az alábbiakban azokat a könyvészeti adatokat közöljük, kiegészítésként, amelyek az említett műben nem szerepelnek.

Az eddig kiadott bibliográfiákban nem szereplő fordítások:

- Eminescu: SARAMIS. Révai Károly: Hold kelte. *Nagybányai Hírlap*, III(1910), 31; VI(1913), 26.
Eminescu: SONET (CUM OCEANU-NTĂRITAT). Brán Lőrinc: Eminescu szonettjeiből. *Nagybányai Hírlap*, VI(1913), 30.
Isac, Emil: MARIA MEA. Révai Károly: Szépséges Máriám, Te! *Nagybányai Hírlap*, VI(1913), 9.
Isac, Emil: MARIA MEA. Révai Károly: Hagyd látnom kebled. *Nagybányai Hírlap*, VI(1913), 8.
Isac, Emil: MARIA MEA. Révai Károly: Mária képe előtt. *Nagybányai Hírlap*, VII(1914), 21.
Isac, Emil: DUMNEZEU. (A fordító ismeretlen). *Isten. Nagybányai Hírlap*, VII(1914), 51.
Duliu, Eugen: IN VIAȚĂ. Brán Lőrinc: Az életben. *Nagybánya*, VIII(1910), 21.
Sorucu, Ioan: IN DRUM. Brán Lőrinc: Útban. *Nagybányai Hírlap*, II(1910), 19.
ROMÁN NÉPMESEK I. (Négy népmese cím és fordító nélkül). *Nagybányai Hírlap*, VII(1914), 39.
ROMÁN NÉPMESEK II. (Négy népmese cím és fordító nélkül). *Nagybányai Hírlap*, VII(1914), 40.
A FULEMILE LEGENDĂJA. Román népköltészeti alkotás. Fordította Révai Károly. *Nagybányai Hírlap*, VII(1914), 28.
HA ISTEN UGY AKARJA. (Karcolat, a szerző neve nem szerepel, fordította Brán Lőrinc). *Nagybányai Hírlap*, III(1910), 52.

Az eddig ismerteknél korábbi fordítások:

- Eminescu: PE ACEEAȘI ULICIOARĂ. Brán Lőrinc: Ablakodat... Nagybánya, 1912. ápr. 4. (A bibliográfia az 1924-ben megjelent fordítást jelöli elsőként.)
Eminescu: LACUL. Brán Lőrinc: Vízirózsa virágától... Nagybánya, IX(1911), 12. (Az eddig elsőnek tartott fordítása 1924-ben jelent meg.)
Eminescu: NOAPTEA. Révai Károly: Ejjel. Nagybánya, IV(1906), 40.
Eminescu: DE AR FI MIJLOACE? Révai Károly: Ó, ha lehetne. Nagybányai Hírlap, IV(1913), 14. (Elsőnek a Culturában, 1924-ben megjelent fordítást jelölték.)
Eminescu: CE E AMORUL? Révai Károly: Mi a szerelem? Nagybánya IV(1906), 10.
Coșbuc: RUGĂMINTEA DIN URMĂ. Révai Károly: Utolsó üzenet. Nagybánya III(1905), 33.
Goga, Octavian: CASA NOASTRĂ. Brán Lőrinc: A mi házuk. Nagybánya, VI(1908), 46.
Sulutișu-Sterca, Alexandru: NORI ȘI SENIN. Révai Károly: Ború után jön a derű. Nagybánya, III(1905), 5.

A fordított versek első megjelenése:

- (Ezek a versek más fordítók tolmácsolásában már korábban is napvilágot láttak.)
Eminescu: MORTUA EST! Brán Lőrinc: Mortua est! Nagybánya és Vidéke, XXXIV(1908), 33; Nagybánya, VII(1909), 36.
Eminescu: REVEDERE. Révai Károly: Viszontlátás. Nagybányai Hírlap, III(1910), 32. (A bibliográfia az 1924-ben a Culturában megjelent közlést ismeri.)

Ujrafordítások a nagybányai lapokban:

- Eminescu: CU MIINE ZILELE-ȚI ADAOGI. Brán Lőrinc: A holnappal... Nagybánya, VIII(1910), 41.
Eminescu: MAI AM UN SINGUR DOR. Brán Lőrinc: Ha kívül e bús szív. Nagybányai Hírlap, VII(1914), 16; Révai Károly: Van még egy óhajtsom. Nagybányai Hírlap, VI(1913), 7.
Eminescu: O, MAMĂ. Brán Lőrinc: Oh, anyám! Nagybányai Hírlap, III(1910), 44.
Eminescu: VENETIA. Brán Lőrinc: Szonett. Nagybánya VI(1908), 31; Nagybányai Hírlap, VII(1914), 24.
Eminescu: ȘI DACĂ. Brán Lőrinc: Ha lomb susog. Nagybányai Hírlap, III(1910), 41.
Eminescu: SOMNOROASE PĂSĂRELE. Brán Lőrinc: Már álmos... Nagybánya, VI(1908), 27. (Nem azonos az 1889-ben a Szilágy-Somlyóban Jó éjszakát! címen megjelent fordítással.) Révai Károly: Jó éjszakát! Nagybánya, VIII(1910), 9.
Eminescu: LA STEAUA. Brán Lőrinc: Be messze van... Nagybányai Hírlap, III(1910), 38.
Eminescu: DE CE NU-MI VII? Brán Lőrinc: Miért nem jössz? Nagybányai Hírlap, III(1910), 43.
Coșbuc: LA PAȘTI. Révai Károly. Húsvétkor. Nagybánya, II(1904), 13; IV(1906), 15.
Coșbuc: SEARA. Révai Károly: Alkonyat. Nagybánya, IV(1906), 42.
Coșbuc: LUPTA VIETII. Révai Károly: Az élet harca. Nagybányai Hírlap, VI(1913), 48. (A bibliográfiában feltüntetett adat — 1903 — elírás. A Nagybányai Hírlap 1908-ban indult.)
Coșbuc: PĂSTORIȚA. Révai Károly: Pásztor leányka. Nagybánya, V(1907), 20.
Coșbuc: VESTITORII PRIMAVERII. Révai Károly: A tavasz hírnökei. Nagybánya, VII(1907), 18.
Coșbuc: FATA MORARULUI. Révai Károly: Molnár leány. Nagybánya, III(1905), 9.
Coșbuc: NOAPTE DE VARĂ. Révai Károly: Nyári éjszaka. Nagybánya, III(1905) 21.
Coșbuc: TOAMNA. Révai Károly: Összel. Nagybánya, II(1904), 41.
Coșbuc: ARMINDENII. Révai Károly: Májusfa. Nagybányai Hírlap, VI(1913), 19.
Coșbuc: MAMA. Révai Károly: Anyám. Nagybányai Hírlap, III(1910), 40.
Goga, Octavian: ASFÎNȚIT. Révai Károly: Alkony. Nagybánya, VI(1913), 46.

Balogh Béla
Klacsmányi Sándor

A KORUNK HÍREI

Herédi Gusztáv november folyamán a székelyudvarhelyi művelődési otthonban előadást tartott a népszaporulat és a család kérdéseiről. Az egybegyűltek a vita keretében megjegyzéseket fűztek a Korunk 1971. szeptemberi, demográfiai jellegű számához is.

Gáll Ernő Székelykeresztúron december hónapban tartott előadást a vidéki értelmiség kérdéseiről, a provincializmus jelenségeiről. A népes hallgatóság több kérdést tett fel, élénk vita alakult ki.

